ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα) της 20ής Νοεμβρίου 1997 *

Στην υπόθεση C-338/95,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundesfinanzhof (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Wiener SI GmbH

και

Hauptzollamt Emmerich,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της διακρίσεως 60.04 B IV β)2 ββ) του Κοινού Δασμολογίου, ως αυτή έχει στον κανονισμό (ΕΟΚ) 3400/84 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 950/68 περί του Κοινού Δασμολογίου (ΕΕ L 320, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, P. Jann και L. Sevón, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Wiener SI GmbH, εκπροσωπούμενη από τον G. Kroemer II, δικηγόρο Ντύσελντορφ,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον F. de Sousa Fialho, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον H.-J. Rabe, δικηγόρο Βρυξελλών,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Wiener SI GmbH και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 17ης Απριλίου 1997,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 12ης Σεπτεμβρίου 1995, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Οκτωβρίου 1995, το Bundesfinanzhof (Γερμανία) υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία της διακρίσεως 60.04 B IV β)2 ββ) του Κοινού Δασμολογίου, ως αυτή έχει στον κανονισμό (ΕΟΚ) 3400/84 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 950/68 περί του Κοινού Δασμολογίου (ΕΕ L 320, σ. 1, στο εξής: ΚΔ).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Wiener SI GmbH (στο εξής: Wiener) και του Hauptzollamt Emmerich (στο εξής: Hauptzollamt) σχετικά με την εκ των υστέρων είσπραξη δασμών για την εισαγωγή στην Κοινότητα ενδυμάτων προελεύσεως Ταϋλάνδης.

3 Το 1985 η Wiener εισήγαγε από την Ταϋλάνδη ενδύματα τα οποία δήλωσε ως «γυναικεία νυχτικά» υπό την έννοια της διακρίσεως 60.04 B IV β)2 ββ) του ΚΔ. Κατόπιν δειγματοληπτικού ελέγχου, τα ενδύματα αυτά τέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία και καταλογίστηκαν στη δασμολογική ποσόστωση για τα «νυχτικά».

4 Ωστόσο, κατόπιν συμπληρωματικού ελέγχου, οι γερμανικές τελωνειακές αρχές έκριναν ότι τα ενδύματα αυτά ήσαν «φορέματα από συνθετικές υφαντικές ύλες» υπό την έννοια της διακρίσεως 60.05 A II β)4 γγ)22 του ΚΔ και επέβαλαν εκ των υστέρων δασμούς με υψηλότερο συντελεστή.

5 Το κείμενο των διακρίσεων 60.04 B IV β)2 ββ) και 60.05 A II β)4 γγ)22 έχει ως εξής:

«60.04 Ενδύματα εσωτερικά (εσώρουχα) πλεκτά, μη ελαστικά ούτε συνδυασμένα με καουτσούκ:

(...)

B.

IV. Άλλα:

(...)

β) Από συνθετικές υφαντικές ίνες:

(...)

2. Για γυναίκες, κορίτσια και μικρά παιδιά:

αα) Πιτζάμες

ββ) Νυχτικά

(...)

(...)

60.05 Ενδύματα εξωτερικά, συμπληρώματα της ένδυσης και άλλα είδη πλεκτά, μη ελαστικά ούτε συνδυασμένα με καουτσούκ:

A. Ενδύματα εξωτερικά και συμπληρώματα της ένδυσης:

(...)

II. Άλλα:

(...)

β) Άλλα:

(...)

4. Άλλα ενδύματα εξωτερικά:

(...)

γγ) Φορέματα:

(...)

22. Από συνθετικές υφαντικές ίνες

(...)»

6 Με δικόγραφο της 10ης Απριλίου 1989, η Wiener άσκησε κατά της πράξεως του Hauptzollamt περί εκ των υστέρων εισπράξεως δασμών προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht Düsseldorf, το οποίο την απέρριψε με απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1994.

7 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, στην εν λόγω απόφασή του, το Finanzgericht Düsseldorf περιέγραψε τα επίμαχα εμπορεύματα ως ελαφρά πλεκτά ενδύματα (είτε από ανάμεικτο βαμβάκι είτε από πολυεστέρα 65 % και βαμβάκι 35 % είτε από καθαρό βαμβάκι), τα οποία προορίζονται για την κάλυψη του άνω μέρους του σώματος, έχουν φαρδιά φόρμα, λαιμόκοψη τύπου «χαμόγελο» και κοντά μανίκια ή καθόλου μανίκια, φτάνουν μέχρι το γόνατο ή μέχρι το μέσο του μηρού, φέρουν σχέδια, έχουν ζώνη και έχουν θεωρηθεί από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, με κριτήριο τα χαρακτηριστικά τους ή τη χρήση τους, ως νυχτικά.

8 Το Finanzgericht Düsseldorf, θεωρώντας ότι, αν ληφθεί υπόψη το κόψιμο και η εμφάνισή τους, τα ενδύματα αυτά μπορούσαν επίσης να φοριούνται και ως καθημερινά (σπόρ) ενδύματα, έκρινε ότι, από δασμολογικής απόψεως, τα

εμπορεύματα ήσαν φορέματα και όχι νυχτικά, δεδομένου ότι τα νυχτικά είναι ενδύματα που φοριούνται αποκλειστικά στο κρεβάτι. Το Finanzgericht Düsseldorf παρέπεμψε συναφώς σε απόφαση του Bundesfinanzhof της 21ης Αυγούστου 1990 (VII K 16-26/89, BFH/NV 1991, 422), με την οποία είχε γίνει δεκτό ότι τα «νυχτικά» υπό την έννοια της κλάσεως 6108 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας που ίσχυε το 1989, όπως προέκυπτε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3174/88 της Επιτροπής, της 21ης Σεπτεμβρίου 1988, για την τροποποίηση του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το Κοινό Δασμολόγιο (ΕΕ L 298, σ. 1), προορίζονταν να φοριούνται αποκλειστικά ως ενδύματα νυκτός.

9 Με δικόγραφο της 30ής Ιανουαρίου 1995, η Wiener άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως του Finanzgericht Düsseldorf ενώπιον του Bundesfinanzhof, το οποίο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει ο όρος "νυχτικά" της κλάσεως 60.04 του Κοινού Δασμολογίου του 1985, και συγκεκριμένα της διακρίσεως 60.04 B IV β)2 ββ), την έννοια ότι καλύπτει μόνον τα "άλλα" εσωτερικά ενδύματα, τα οποία λόγω των χαρακτηριστικών τους προορίζονται σαφώς να φοριούνται αποκλειστικά ως ενδύματα νυκτός ή καλύπτει επίσης τα προϊόντα τα οποία λόγω της εξωτερικής τους εμφανίσεως προορίζονται κυρίως, αλλ' όχι αποκλειστικά, να φοριούνται στο κρεβάτι;»

10 Κατά πάγια νομολογία, χάριν της ασφαλείας δικαίου και προς διευκόλυνση των ελέγχων, το αποφασιστικό κριτήριο για τη δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων πρέπει γενικά να αναζητείται στα αντικειμενικά τους χαρακτηριστικά και ιδιότητες, όπως ορίζονται από τη διατύπωση της κλάσεως του Κοινού Δασμολογίου και των σημειώσεων επί των τμημάτων ή των κεφαλαίων (αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 1982, 145/81, Wünsche, Συλλογή 1982, σ. 2493, σκέψη 12, της 25ης Μαΐου 1989, 40/88, Weber, Συλλογή 1989, σ. 1395, σκέψη 13, και της 9ης Αυγούστου 1994, C-395/93, Neckermann Versand, Συλλογή 1994, σ. I-4027, σκέψη 5).

11 Ομοίως, για την ερμηνεία του Κοινού Δασμολογίου, κατά πάγια νομολογία, τόσο οι σημειώσεις που προηγούνται των κεφαλαίων του Κοινού Δασμολογίου όσο και οι επεξηγηματικές σημειώσεις της Ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας αποτελούν σημαντικά στοιχεία για την ενιαία εφαρμογή του δασμολογίου και μπορούν γι' αυτόν τον λόγο να θεωρηθούν χρήσιμα για την ερμηνεία του στοιχεία (απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985, 200/84, Daiber, Συλλογή 1985, σ. 3363, σκέψη 14, και προαναφερθείσα απόφαση Neckermann Versand, σκέψη 5).

12 Εν προκειμένω, επιβάλλεται να σημειωθεί ότι η διατύπωση της διακρίσεως 60.04 B IV β)2 ββ) του ΚΔ, «νυχτικά» για γυναίκες ή κορίτσια, δεν περιέχει ορισμό των προϊόντων αυτών. Ορισμός των προϊόντων αυτών δεν υπάρχει ούτε στις επεξηγηματικές σημειώσεις του ΚΔ ούτε στις επεξηγηματικές σημειώσεις της ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας.

13 Στη σκέψη 7 της προαναφερθείσας αποφάσεως Neckermann Versand, το Δικαστήριο έκρινε ότι, ελλείψει ορισμού των «πιτζαμών» στη Συνδυασμένη Ονοματολογία του 1988 και του 1989, ως είχε κατά τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το Κοινό Δασμολόγιο (ΕΕ L 256, σ. 1), και τον κανονισμό 3174/88, καθώς και στις επεξηγηματικές σημειώσεις της Συνδυασμένης Ονοματολογίας και του εναρμονισμένου συστήματος, έπρεπε να αναζητηθεί το αντικειμενικό χαρακτηριστικό της πιτζάμας, που μπορεί να τη διακρίνει σε σχέση με άλλα σύνολα και που δεν μπορεί να αναζητηθεί παρά μόνο στη χρήση για την οποία προορίζεται η πιτζάμα, ήτοι να φοριέται στο κρεβάτι ως ένδυμα νυκτός.

14 Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι ως πιτζάμες υπό την έννοια της δασμολογικής κλάσεως 6108 της εν ισχύι κατά τον χρόνο εκείνο Συνδυασμένης Ονοματολογίας έπρεπε να θεωρούνται όχι μόνον οι συνδυασμοί δύο πλεκτών ενδυμάτων οι οποίοι, λόγω της εξωτερικής τους εμφανίσεως, προορίζονται να φοριούνται αποκλειστικά στο κρεβάτι, αλλά και οι συνδυασμοί που χρησιμοποιούνται κυρίως για τον σκοπό αυτό (προαναφερθείσα απόφαση Neckermann Versand, σκέψη 14).

15 Η ίδια συλλογιστική πρέπει να ισχύσει σε περίπτωση όπως η προκείμενη. Δεδομένου ότι τα επίμαχα εμπορεύματα προορίζονται να φοριούνται κυρίως στο κρεβάτι, πρέπει να θεωρηθούν ως «νυχτικά» υπό την έννοια της διακρίσεως 60.04 Β IV β)2 ββ) του ΚΔ, παρά το γεγονός ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς.

16 Το συμπέρασμα αυτό δεν θίγεται συνεπεία της εκδόσεως, στις 28 Φεβρουαρίου 1989, του κανονισμού (ΕΟΚ) 548/89 της Επιτροπής, για κατάταξη εμπορευμάτων στη Συνδυασμένη Ονοματολογία (ΕΕ L 60, σ. 31), του οποίου το παράρτημα προβλέπει ότι τα πλεκτά ενδύματα που είναι ελαφριά, προορίζονται να καλύπτουν το πάνω μέρος του σώματος, φθάνουν μέχρι το μέσο του μηρού, έχουν στρογγυλή και φαρδιά λαιμόκοψη, κοντά και φαρδιά μανίκια, καθώς και κορδόνι ραμμένο στην αριστερή ραφή, στο ύψος της μέσης, δεν μπορούν να καταταχθούν ως «νυχτικά», αλλά είναι «φορέματα» υπό την έννοια της κλάσεως 6104 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, όπως προκύπτει από τον κανονισμό 2658/87, όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 20/89 της Επιτροπής, της 4ης Ιανουαρίου 1989 (ΕΕ L 4, σ. 19), δεδομένου ότι δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι προορίζονται να φοριούνται αποκλειστικά ως ενδύματα νυκτός.

17 Έρεισμα για την αμφισβήτηση της ορθότητας της ερμηνείας αυτής δεν μπορεί να αποτελέσει ούτε ο κανονισμός (ΕΟΚ) 812/89 της Επιτροπής, της 21ης Μαρτίου 1989, για κατάταξη εμπορευμάτων στη Συνδυασμένη Ονοματολογία (ΕΕ L 86, σ. 25), ο οποίος αποκλείει την κατάταξη ως «νυχτικών» διαφόρων πλεκτών ενδυμάτων (100 % βαμβάκι), που είναι ελαφριά, προορίζονται να καλύπτουν το πάνω μέρος του σώματος και φθάνουν μέχρι το μέσο του μηρού, έχουν στρογγυλή και φαρδιά λαιμόκοψη, κοντά μανίκια, χωρίς κορδόνι στο ύψος της μέσης.

18 Πράγματι, ανεξαρτήτως του εάν η Επιτροπή, υιοθετώντας με τους προαναφερθέντες κανονισμούς περί δασμολογικής κατατάξεως μια συσταλτική ερμηνεία της έννοιας των νυχτικών, παρέμεινε εντός των ορίων της αρμοδιότητας που της έχει απονεμηθεί προκειμένου να διευκρινίζει το περιεχόμενο των κλάσεων ή διακρίσεων του Κοινού Δασμολογίου χωρίς ωστόσο να τροποποιεί το κείμενό τους, σύμφωνα με τη διατύπωση της δεύτερης αιτιολογικής σκέψεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 97/69 του Συμβουλίου, της 16ης Ιανουαρίου 1969, περί της λήψεως μέτρων για την ομοιόμορφη εφαρμογή της ονοματολογίας του Κοινού Δασμολογίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 32), επιβάλλεται η

παρατήρηση ότι, εν πάση περιπτώσει, οι εν λόγω κανονισμοί περί δασμολογικής κατατάξεως είναι μεταγενέστεροι των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης. Κατά συνέπεια, οι διατάξεις τους δεν μπορούν να εφαρμοστούν κατ' αναλογία για την ερμηνεία μεταγενέστερων ρυθμίσεων της τελωνειακής νομοθεσίας, έστω και αν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, οι κανονισμοί αυτοί έχουν διευκρινιστικό μόνο σκοπό και δεν έχουν τροποποιήσει τη διατύπωση των οικείων κλάσεων ή διακρίσεων.

19 Ακολούθως, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ασφάλειας δικαίου αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου (απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 1983, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 205/82 έως 215/82, Deutsche Milchkontor κ.λπ., Συλλογή 1983, σ. 2633, σκέψη 30) που απαιτεί ιδίως να είναι σαφείς και ακριβείς οι διατάξεις με τις οποίες επιβάλλονται επιβαρύνσεις στους φορολογουμένους, ώστε αυτοί να μπορούν να γνωρίζουν σαφώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν τα ανάλογα μέτρα (βλ. αποφάσεις της 9ης Ιουλίου 1981, 169/80, Gondrand Frères και Garancini, Συλλογή 1981, σ. 1931, σκέψη 17, και της 22ας Φεβρουαρίου 1989, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 92/87 και 93/87, Επιτροπή κατά Γαλλίας και Ηνωμένου Βασιλείου, Συλλογή 1989, σ. 405, σκέψη 22).

20 Εν προκειμένω, επιβάλλεται να τονιστεί ότι πριν από την υλοποιηθείσα με τους προαναφερθέντες κανονισμούς περί δασμολογικής κατατάξεως παρέμβαση της Επιτροπής για τη συσταλτική ερμηνεία της έννοιας των νυχτικών συμφωνούσε απολύτως προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου το να μπορεί η έννοια αυτή να ερμηνεύεται συνήθως ως καλύπτουσα όχι μόνον τα εσωτερικά ενδύματα που προορίζονται αποκλειστικά να φοριούνται στο κρεβάτι, αλλά και εκείνα που προορίζονται κυρίως για τη χρήση αυτή.

21 Τέλος, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι, εν πάση περιπτώσει, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του, να αξιολογήσει, λαμβάνοντας υπόψη το κόψιμο των ενδυμάτων, το υλικό κατασκευής τους, την εξωτερική τους εμφάνιση και τις εξελίξεις της μόδας στο οικείο κράτος μέλος, αν τα ενδύματα αυτά παρουσιάζουν τα προαναφερθέντα αντικειμενικά χαρακτηριστικά ή μπορούν, αντιθέτως, να φοριούνται τόσο στο κρεβάτι όσο και σε άλλους χώρους.

22 Κατά συνέπεια, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η διάκριση 60.04 Β IV β)2 ββ) του ΚΔ έχει την έννοια ότι καλύπτει τα εσωτερικά ενδύματα τα οποία, λόγω των αντικειμενικών τους χαρακτηριστικών, προορίζονται να φοριούνται αποκλειστικά ή κυρίως στο κρεβάτι.

Επί των δικαστικών εξόδων

23 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 12ης Σεπτεμβρίου 1995 το Bundesfinanzhof, αποφαίνεται:

Η διάκριση 60.04 B IV β)2 ββ) του Κοινού Δασμολογίου, ως αυτή έχει στον κανονισμό (ΕΟΚ) 3400/84 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 950/68 περί του Κοινού Δασμολογίου, έχει την έννοια ότι καλύπτει τα εσωτερικά ενδύματα τα οποία, λόγω των αντικειμενικών τους χαρακτηριστικών, προορίζονται να φοριούνται αποκλειστικά ή κυρίως στο κρεβάτι.

Wathelet Jann Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 20 Νοεμβρίου 1997.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πρώτου τμήματος

M. Wathelet